

FOIĂ ENCICLOPEDICĂ LITERARĂ. * * * APARE IN FIECARE LUNĂ DE DOUĂ-ORI

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria 4 corone
Pentru România și străinătate 6 franci

PROPRIETAR ȘI REDACTOR:

IOAN BACIU
preot.

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiunile de preste tot anul (de 24 ori)
tot după 50 cuvinte cu litere garmond se compulă
1 coronă, er cu litere mai grose dublu.

Alta viață.

Mancarea, beutura, viața desfrânată,
Vestmintele pompoșe: un traiu plăcut, ușor
Aceste sunt adî ținta, ce mintea ni-o îmbată,
Ce adî pe omeni duce la furt și la omor...

Din nascere o seclu, viața imorală
Spre nestătornicie, spre morb te-a destinat!
Măreț pășesci înainte, lumină ești și fală:
Dar în a ta clădire — perirea s'a 'ncuibat!

Strigăm **egalitate** — un joc de marî cuvinte...
Toți frați în slăbiciune — și toți suntem egali:
Căci părăsim cu toții virtuțile présfinte,
Nebuni numind puținî cu vis de fapte mari...

Căci vis este virtutea, vis sânta abnegare!
Aruții s'ingâmfa privind a lor pălat:
S'eracul vré s'ajungă — chiar fără de lucrare
Și el la aruția, ce sörtea nu-i-a dat.

Și cel ce face bine, o face — din paradă...
Împărtașitul dice: de ce nu dà mai mult!
Feciórele-s icóne — ca lumea se-le vadă:
Și tinerii legați sunt de-a idolilor cult...

Cu fală batem peptul, vorbind de libertate,
Un vis, ce nici-odată n'a fost realizat:
Și adî mai mult, ca orî-cînd suntem de ea departe
Prin ura cea străină și — propriul pacat!

La cei ce se trudiră cu zel, și cu sudóre,
Meritul recunóscem: colonne înaltăm:
Și rësucim la frase... Dar nici-cât nu ne dóre,
Că la urmașii nostri — blăstăm o se-lasăm!

Ne îmbătăm cu toții de-o falsa fericire,
Viața enervată spre a-o desfăta,
Și ca se nu ne-aducem aminte de perire:
Al nost „memento mori“ voim al-ingropa...

D'un alt Christos e lipsă se schimbă-acesta lume,
D'o alta emigrare — se 'ncingă lumea 'n foc,
Fărădelegea noastră cu mörte s'o sugrume:
Së nască **alta viață** p'acesta jalnic loc!

Alesandru Aciu.

Din chinurile vieții.

Era în Iulie.

Între orele 11—12 din zi, o trăsură se opri la Teofil Georgescu, proprietar mare în crașul X.

Din trăsură coborî un domn care număra vre-o 26 de ani. Statura îi era mijlocie, părul castaniu, ochii negri, fața puțin palidă, pe care era întipărită o fineță mare.

La sunetul trăsurii un servitor îl întâmpină.

Noul sosit dăte servitorului o biletă de vizită, care purta numele de „Coriolan Brădescu, medic“ dîcînd ca se-o înmănuzeze d-lui Georgescu.

Brădescu fu condus de servitor în salonul de așteptare.

După câteva momente Georgescu intră la el.

— Cu ce se pot servi d-le medic? se adresă acesta foarte rece către Brădescu.

Brădescu surprins se uita la el, căci nu gîndi că va fi atît de rece primit.

Confuz dîse:

Sciți, că din copilărie iubesc pe sica d-vostre, pe d-șora Letiția. Ferice mă simt, cînd pot dîce, că ea încă mă iubesc. Inimile noastre, încă din copilărie, cînd nu sciam, că ce scop avem în viață, cînd numai prezentul ne preocupa și cînd nu cunoșteam tainele vieții, strîns s'a legat la olaltă cu lanțul dragostei neprihănite. De atunci au trecut multă vreme, valorile vieții ne au despărțit, înse lanțul, cu care inimile noastre erau legate nu s'a rupt, vitregitatea timpului n'a putut s'î nimicească,

căci el nemișcat, ca o stîncă a ramas. Acum cînd cunoștem tainele vieții, cînd prezentul ni-se înfățișează în imaginațiune ca un pom uscat, despoiat de frunză, care înse cultivîndu-se, mugurii vor încolți, frunzele vor crește, va înflori, și va da fructe, acum cînd cunoștem scopul vieții, cînd numai viitorul ne preocupă, iubirea noastră mă face, ca se fac ultimul paș, se cer mîna d-șorei Letiția, rugîndu-vă ca se vă dați consimțămîntul.

— Regret că trebue se te refus — dîse Georgescu flegmatic. Mîna ficei mele e deja promisă.

Brădescu deveni palid ochii îi sticleau ca a unui mort.

I se părea că spirite necurate sunt plîntate împrejurul sîu. Tremura.

După câteva momente de preculegere emoționat dîse:

— E numai un vis înșelător, sau e tristă realitate ce aud? Georgescu nu dîse nimic.

— Dacă nu me înșel — încep Brădescu de nou cu vocea tremurătoare, Verzeanu e acela, care ia cerut mîna?

— Da! fu respunsul.

— D-șora Letiția înse nu'l iubesc.

— Cu timpul îl va iubi.

— Te înșeli d-le Georgescu, cînd cugeți așa ceva. Trecutul.

— Trecutul — îl întrerupse Georgescu — e numai o aventură, care se va șterge din memoria voastră, dînd uitării totul.

— Două inimii iubitoare, nu se uită nici odată. Ele se iubesc și dincolo de moment.

— Totul e zădarnic... Ziua logodnei e deja defiptă. Imi pare rău d-le medic...

— Te conjur pre iubirea de părinte, nu ne nimici viitorul, căci inimile noastre iubesc moartea le pote deslega. Ființă muritoare nu există, care se fie atît de tare, care se rupă lanțul cu care ele sunt legate. Fericirea și nefericirea noastră e în mînile d-vostre... Sciui, că iubiți pe d-șora Letiția, că numai

fericirea îi doriți înse constringînd-o se devie alui Verzeanu viața ei va fi un chin, un jug însuportabil, și nu un raiu pămîntesc.

— Vei merge departe de aici d-le medic, te vei căsători, și atunci avînd în vedere datorințele sacre de bărbat, ea devenind soția lui Verzeanu, va căuta se fie conștie de chemarea sa de femeie, și așa, intrînd ambiți într'o oră nouă a vieții, vîlul uitării va acoperi trecutul... Încă odată dîce, totul e zădarnic, hotărîrea mea remăne nestremutabilă.

Fața lui Brădescu, lua o expresiune înflorătoare.

Se uita la Georgescu, voia se dîcea ceva, dar nu putu, i-se părea că o mîna țapănă îl stringe de gât.

... Cu pașii șovăitori, fără de aș lua adio, se depărta.

Georgescu se uita în urma lui...

* * *

La marginea satului, într'o dumbrăvioară frumôsă, plină cu flori mirositoare, Coriolan Brădescu, cu capul plecat pe mîna sta gînditor.

Înainte lui cartea vieții sale se deschisă.

Până la vîrsta de 14 ani viața i s'a scurs fără grijă și nevoi, lînă și ne supărată de nimic, ca o privighetore, care într'o pădure neumblată umple vîzduhul cu acorduri frumose.

Părinții îl trimiseră la oraș, în gimnasiu.

Letiția fu dusă într'un înștitut.

Cum plîngeau cînd se despărțiră.

Erau amicii buni, se jucau la olaltă.

Cu dor așteptau vacanțele, ca să se revadă.

Țilele și anii treceau fără ca s'ei simtă, și se treziră ca din vis, el june ea fată mare.

Amiciția dintre ei înse nu s'a rupt, ei a izbucnit într'o patimă coplesitoare, într'un amor înflăcărat.

Letiția fu adusă acasă din înștitut, Coriolan absolvă gimnasiul.

El trebuia înse se mîrgă în străinătate, la universitate.

Cît de amară le era atunci despărțirea.

În secret corespondau spunîdu-și unul altuia, cît de mult suferiu toate șoptele inimelor lor.

Pre cînd Brădescu era în străinătate, părinții îi muriseră. O durere și mai mare simți.

În sfîrșit isprăvi cu medicina.

Primul paș ce la făcî, a cerut mîna Letiției, dar s'a înșelat în speranța sa...

În memorie îi apărea momentele fericite, petrecute cu Letiția sub nucul din grădina lui Ionescu, de care se leagă atâtea suvenirii plăcute, adînc săpate în inima lui.

Cât era de fericit cînd o vedea, cînd ne conturbat de nimic, putea se privescă în ochii ei negri, plini de o bunătate cerească și îngerească, cînd ținea mîna ei mică albă ca mătasa într'alui, stringînd-o cu foc la inimă, cînd sîruta buzele ei ca ciressele pîrguite, cînd strîngea talia ei mlădiosă, la piept jurîndu-și reciproc credință și iubire eternă.

Atunci totul îi părea poetic și divin, nu simțea nici o durere, nici o suferință. Acum i se părea că ar fi într'o pustietate înflorătoare, împreșurat de fere sîlbatică, cari voesc s'î sfășie în mîi de bucăți...

Din depărtare se auzea doinele duioșe, cîntate de ciobani, cari mîrgînd în urma turmelor, umpleu vîzduhul cu acorduri duioșe.

Înlîndătorul de șerpi.

Razele sórelui arginții saltau pe floricelele din dumberă-viora, pe care natura o înfățișa ca o privelisce feerică.

Paserile vesele sărind din crengă 'n crengă, sbătându-și aripioarele mici, lăsau să se audă un concert armonios.

Pe Brădescu nimic nu-l impresiona.

Nemișcat ca statua sta.

Intr'un târziu, cu vocea tremurătoare dișe :

— Cu ce ți-am greșit Domne, de mai condamnat atât de aspru?... Din frageda noastră copilărie ne iubim inimile noastre în tot momentul, cu căldură a bătut una pentru alta, gândurile noastre nici o clipă nu au încetat de a gândi unul la altul, iubire și credință eternă ne am jurat cu sfintenție ne am ținut jurământul, și de ce se nu fim unul altuia? Când cesul de mult și cu atât dor așteptat, au sunat, ca se ne legăm inimile și înaintea sântului Teu altar Domne, speranța noastră, în care ne am legănat atât de mult, e nimicită, e aruncată în abisul prăpăstiei celei mai înfiorătoare... Și de ce? Cu ce ți-am greșit? E păcat că ne iubim? Oare iubirea, nu-e un tesaur neprețuit, divin?... Pentru mine nu mai lucește sorele, pentru mine pe acest pământ miser, nu mai este nici o bucurie, căci ce am avut mai scump, mi s'a răpit... Voiu be pocalul sorți până în fund, până la ultima picătură...

Plângea.

* * *

Luna, regina nopții falnică și făcea călătoria sa obișnuită, printre milioanele de stele sclipitoare.

Coriolan și Letiția ședeau sub nucul din grădina lui Georghescu.

— Scumpă Letiție, noi ne iubim cu sinceritate, însă sora-

La tinsul oilor.

tea ne este dușmană, pentru noi nu mai este fericire pe acest pământ.

Spereză iubite Coriolane, spereză.

— Se sperez, când părintele tău mi-a dictat sentința de moarte?

— Ea inse nu va fi executată, căci eu nici od ta nu voi fi a lui Verzeanuu. Il urese.

— Mâna ta e deja promisă...

— Infamul numai din interes mi-a cerut mâna, și părintele meu sedus de vorbele lui false, i-a promis... Nu, nu voiu se fiu a lui, mă îngrozesc când gândesc la acesta... Dacă însă voiu fi constrânsă, mormântul nu va scăpa...

Nu mai putu continua, căci lacrimile șiroie curgeau din frumoșii ei ochi.

— IO! nu plânge, nu plânge scumpă Letiția.

Ii uă mâna, o strânse la inimă și o acopere cu sărutări ferbinți.

O tăcere mormentală domnea împrejurul lor.

Numai suspinele dureroase a Letiției conturbau tăcerea nopții.

Luna galesă se uita la ei.

Parcă-i compătimea.

După un timp Coriolan dișe :

— Cât eram de fericiți odată. Nime nu ne conturba fericirea noastră, și noi atunci nu sciam ce-i durerea și suferința. Totul ne părea poezie și divin, florile erau mai frumoase, mai mirositoare, razele sórelui mai calde, mai arginții, frunzele arborilor mai verzi; er acum, o! acum totul e deșert și pustiu... Ah! ferice ași fi dacă, în acest moment, Dumnezeu ne-ar trimite un fulger, numai unul...

Nu Coriolane, nu invocă ceriul.

— Tu ești constrânsă se iubesci pe acela pe care-l uresei, se spui vorbe blajine aceluia, căruia sufletul e cuprins de-o perversitate diabolică... Nici în mormint nu voiu avea odihnă, știind că tu ești nefericită... De vei fi cel puțin tu fericită.

— Fericită fără tine? — dișe Letiția cu amărăciune. Nu, nu, voiu fi fericită...

— Ce se facem? Inima părintelui tău, e tare ca o stâncă. Lacrimile noastre nu o pote muia.

— Se sperăm scumpe Coriolane. Mama nu are nimic în contra, va capacita pe tata.

Eu nu mai am nici o speranță. Dișe logodnei e deja defiptă.

— Dacă în cartea sorți noastre e scris, ca se nu fim unul altuia pe acest pământ, nu trebuie se desperăm, căci mai avem un refugiu: mormântul. Acolo vom fi fericiți, căci nu vom simți nimic.

— Da, numai mormântul. Fericirea noastră au apus, cum apune sorele, când cesul din urnă sună. Ce ne pote mângăia e, că odată eram, fericiți, forte fericiți.

În turnu bisericeii din mijlocul satului, orolojiul trist și logubru vestește orele 12 a nopții.

— 12 ore — dișe Letiția tremurând ca o frunză, bătută de nemilosul vânt al tomnei — mērg scumpe Coriolane. Sperează. Mâne sară aștept.

Il strînse la piept, apoi sărutându-l cu foc, dispăru în întunecimea nopții.

El nebul de durere se uita în urma ei.

I să părea că aude o voce nevidibilă, care îi șoptea, că pentru ultima oră o vede.

Voiu se fugă în urma ei. se o prindă, se nu o mai lese nici odată...

Picioarele parcă îi erau legate.

Se cutremura și cu groză se uita împrejurul său.

După câteva momente cu pași șovăitori părăsi grădina.

Desolat fără putere ajunse acasă.

Se așază la masa de scris și scria.

Condeinul îi tremura în mână.

După ce lini sună elopotelel.

Servitoriul seu intra la el.

Îi dete trei epistole, numindu-i că ce are se face cu ele.

Nemișcat sta la masă în fața unui portret.

Era portretul ei.

Cu zimbetul trist și dureros îl luă în mână și îl acoperi cu miș de sărutări ferbinți.

Il strîngea la piept apoi er îl săruta.

Adormise...

* * *

La 8 ore dimineța o trăsură se opri la Brădescu.

Din trăsură coborâră doi domni în haine negre.

Intrară în lăuntru.

Coriolan spăriat, conturbat ca dintr'un vis plăcut, fermecător, sări de la masă.

Portretul îi cădu din mână, sfărâmându-se în miș de bucăți.

Doze lacrimi îi se iviră în ochi...

Tote sunt în ordine domni mei? se adresa el către cei sosiți.

— Da! fu răspunsul.

— Ve stăm la dispoziție.

Se aședară toți trei în trăsură și plecară.

Preste un pătrar de oră, trăsură se opri la marginea satului în frumoșă dumberăvioră.

Era o frumosă dimineță.

Sorele, razele dișei maiestos se ridica pe bolta ceriului senină lăsându-și razele sale arginții pe floricele scaldate în rouă, cari împrejurau dumberăviora.

Paserile vesele își continuau concertul lor armonios.

Peste câteva momente sosi mai o trăsură.

Era Verzeanuu.

La o depărtare de 25 pași adversari se aședara față în față.

Doze detunături resbiră vėzduhul.

Paserile spăriate fugeau din arbori.

Coriolan șovae și cade.

Ultimele lui cuvinte fură: Letiție

Când Letiția auzi tragicul și durerosul sfârșit a lui Coriolan, își pierdu simțirile și căzu la pat.

Trei zile în continuu buzele ei palide murmurau cuvântul: Coriolan

Ca o floare fragedă, lovită de brumă, cu un oftat lui, pă-

răsi acest pământ miser, unde fericirea e numai ca un vis trecător, înșelător.

În cimiterul din satul X, se văd două morminte noi, unul lângă altul.

În toate zilele doi bătrâni cercetază tristele și tăcutele morminte, unde ore întregi plâng cu un hohot sfâșietor de durere.

Alexandru Țințariu.

Óre ce gândește ea?

Săracul de el Lazar!

In foisorul splendid cu flori încoronat,
La masă așternută stă falnicul Bogat:
„Să cânte — strigă dinsul — a sclavilor, gitară,
„Să ferbă-n cupe, vinul-se spunege-n păhară! —
„Se plângă cel neblesnic, să gemă cel sorman,
„Se moră asupritul și golul de țeran!..-
„Un cântec, se ne cânte, a sclavilor, gitară,
„Și sclavele frumoase
„Cu sinuri voluptose,
„Cu ochi de vioarele
„Cu buze subțirele, se vină aci afară —
„Și fruntea se-mi desmerde și sufletul se-mi fure
„Viața se-mi trăiescă și binele se-mi cure!!

— Așia dice Bogatul și mesele de-odată
Să împlu de delicii, mâncare adorată; —
Și mesele cu farmec divin se-n coronează,
In cupe, vinul dulce, se jocă și spunează.
D'încece Slavii lotrii, ei tornă în păhară,
D'încece Cântăreții, instrună pre gitară
La cântece, ce-n inimă aprind amorul dulce; —
Și-n giur de El. aprape, pre cotu sciu să se culce
Sirenele de Slave, cu risuri și zimbiri:
Și-îi fură mintea-n dragosti și-îi fură-ului simțiri.

„Să sorb in veselie, pocalul până-n fund,
„Să rid de astă lume, ce trece-așia curund.
„Să sbor nectarul vieții, dulcea de iubire,
„Să rid de asta lume, ce-i dice: „Nefericire!“
„Aicia este raiul vieții pentru mine,
„Tornați, la vin, tornați,
„Cântați, voi sclavi, cântați;
„Și rideți voi Amoruri.
„Zimbiți in tainici doruri, o, sclave, mândre Dine!
„Se-mi curg-a mea viață in visuri de dulcea,
„Se-mi trec-a mele zile in Raiu de bunătați!“

— Aprape, nu departe, de Masa cea bogată,
Sburlit și ars de sore cu față sbuciumată
Săracul de el Lazar zace in grea oftare
Culcat pre gunoii putred, cu lube pre spinare.
Doria ca se-i întinda și lui barem o cojă —
Cerșia, să se îndure se-i dee o cărmojă.
Sermanul de el Lazar, de când nu a mâncat
De când o bucătură, sormanul, n'a gustat!...
El nu are nici pretini și nici un ajutor,
Decât pre al său suflet amar pătimitor.
Cu ochi plini de lacrimi privia el la Bogat,
Cu peptul ars de sore cerșia ne-încetat:
Să-și facă o pomenă in ceealaltă lume
Să-i fiă pomenire acolo de-ai său nume; —
Să-și facă o pomenă, — se-i dea și lui ceva,
Că-ci arsă-i este gura și golă inima!...
Sermanul de el Lazar, de când nu a mâncat,
De când o bucătură, sormanul, n'a gustat! — — —

„Așia, și er' așiare — din di și până-n seră
„Să bee, să trăiescă Bogatul — vă dice eră! —
„Dar' numai eu, precepeți, căci eu am adunat
„Averile frumoase și rodu'n belșugat;
„Trăiescă cel, ce are, și rebde cel, ce nare:
„Acesta este legea Bogatului, cea mare.
„Să nu se de nici coja, ce cade de pre masă,
„Impleți însă pocalul,
„Și bateți, sclavi, gitarul; —
„Zimbiți și rideți Dine,
„Și astăzi ca și mâne; — de ploș și vânt nu-mi pasă!
„Deci trec-a mea viață in visuri de dulcea
„Și curg-a mele zile in ris și voluptăți!!...

In Raiul fericirii sublime și'de vec, —
La mese așternute stă Lazar cel sărac.
„Să gust, ah, bucuria — șioptesce — al său cuvânt —
„Și dulcea mulțămire aci in Raiul sănt

„Divina slăvitate și raiul de lumină,
„Nectarul desfătării și-a Ceriului odihnă,
„In care nu apune nici când mărețul Sore,
„Cântați o! Choruri sante,
„Cântați in dulci cuvinte
„Serafi, Cherubi de grați,
„Căci voi 'mi sunteți frații in magica splendore!...
„Priviți pre fericitul din fii lui Adam,
„Priviți pre cel, ce astăzi e-n șinul lu Avram!“
— Așia dice Săracul cu voce esaltată...
Și-n Raiu s'aud la himnuri și Choruri de odată.
Câmpia elisiană plutesce-n desfătări
Și sufletul s'aprinde de farmeci și cântări.
Făclii aprinse, sante — ca stelele lucesc
Și flori mirositoare s'arată și-nfloresc.
Er' Dreptii salută dulce, cu ei santele cete,
Și-n Ceriuri, bucuria, nici când nu vră se-n cete.

„Să sorb in veselie pocalul fericirii...
„Aici e pentru mine locașul mântuirii:
„Sorman au fost in lume și gol și insetat
„Și nu mi-a dat o cojă Bogatul resfătat,
„Se-mi prind a mea inimă flămândă, însătată,
„Cântați, Choruri cântați
„Serafi prea lăudați,
„A Ceriului Amori
„Răpiți, răpiți in doruri a dreptilor resplată
„Priviți pre fericitul din fii lui Adam,
„Priviți pre cel, ce astăzi e-n sinului Avram!?”

„Părinte, drag Avrame, fii îndurător
„Spre cel, ce se muncesce in foc mistuitor; —
„Spre cel, ce arde-n sete și-n sete se topesce
„Spre cel, ce in văpaia amar se chinuesce!
„Și at milă Avrame și fii eu îndurare
„De sufletul meu, domno, ajuns in astă stare.
„Te rog cu lacrimi ecă, să nu mă lași la chin,
„Căci si eu sum suflare, o, și eu sum creștin.
„Și și eu sum făptură zidită, pre cum scii:
„Te rog cu lacrimi ecă, și io-să din ai tăi fii!
„Trimite, ah, trimite, pre Lazar, să-și întingă
„In apă, al său deget, se-mpicure se-mi stingă
„Văpaia de pe limbă și setea ardețore:
„Amar de al meu suflet in locul de terore! „ —

— Așia ofta Bogatul, ofta și se ruga
Din iadul crunt in care plângend se chinuia,
Din iadul plin de chinuri și plin de-nfiorări
In care arde focul și sunt mii de dureri.
Așia ofta Bogatul, pre brația de Sătan —
Bătut de sbicieri crunte prin Duchuri suterani.
Flagele arse-n focuri și vergi in jar aprinse
Loviau a s'ale brațe in flacări mari, cuprinsă.
Și-o sete îngroditore amar 'l tormenta,
„Plesniți mei, loviți mei,
„Argații mei.
„Dați din flagele
„Dați preste pele, o, dați. „ — Sătan striga.

— Avram însă de-asupra din Raiul de lumină
Oftând respunde-n dată cu voce dulce lină:
„O! Frate, tu uitareși de-al tău trai pre pământ —
„Și cum ți-ai dus viața, de ce nu-ți vine-ngând?
„Din colo, desfătare, — aicia intristare:
„In lume, mese pline, — aici sete amară;
„In lume-amor și poște, aicia foc și pară!
„Și, frate, — acel Părete, se vede că tu-l uiți
„Ce stă, la voi pre lume, între Săraci și Avuți?!
„Privesce-l și aicia, cum stă ați între noi:
„Și nu putem se trecem, mergem dar' la voi!!

De câte ori la Lazar gândesc, — crudă Ursită,
O lacrimă, se scură pre față-mi vescedită.

S. P. Simon.

Lucrări cu firesul.

În articolul de față voesc a me ocupa pre scurt cu unele lucruri, cari sunt a se executa cu *firesul*. (Înțeleg aci firesul mic, subțire, care germânește e cunoscut su numirea de: *Laub säge*.) O fac acesta pentru că mulți diletanți ar dori a învăța acesta dar nu dispun de o instrucțiune românească; după ce acesta nici nu există! O fac mai departe pentru-că pre cunoșterea lucrărilor cari se execută cu firesul (sê-l poreclim: *firesul-fir*!) se bazează executarea a o multime.

Aș dori mult dacă cutare on. cetitor mi-ar comunica nume românesc *bun* pentru cuvintul german: *Laubsäge*! De alte lucrări una mai interesantă, una mai frumoasă ca cealaltă.

La executarea acestor fel de lucrări avem lipsă de următoarele unelte: *Arcul firesului* (*Laubsägebogen*), *firesse*, *măsuța de tăiat*, *șorubul de înțepenit* măsuța la cutarea masă, *sfloder* și *pîle*.

Arcul firesului are forma carea ni-o arată schițat fig 1. și e făcut din lemn sau oțel. La capetele sale (*a* și *b*) are șiruburi cu cari se înțepenesc firesele. La *c* are un mănunchiu de care-l ținem în decursul lucrului. Arcul din lemn e mult mai bun ca cel de oțel, fiindcă aici punctul de greutate cade pre mănunchiu, pre când la arcurile de fer cade pre

braț, din care causă aceste sunt la inmanuare mai greoie.

Firesele sunt intocmai ca foițele fireselor mari, cu deosebirea că aceste sunt foarte subțirele (având o grosime de $1\frac{1}{2}$ m m și lățime dela $1\frac{1}{2}$ — cel mult 1 m m) a căror lungime abia face ceva mai mult ca 12 cm.

Măsuța de tăiat are forma carea ni-o arată fig 2. E făcută

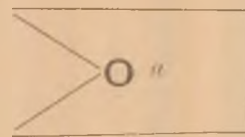

Fig 2.

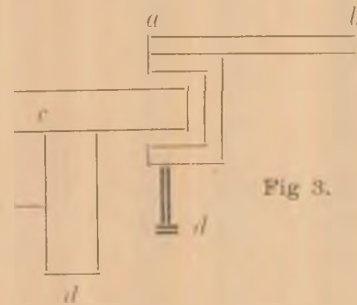

Fig 3.

de regula din lemn de fag sau corn. La capatul crestăturii are o gaură rotunda (*a*) în carea când lucrăm se mișcă firul firesului. Acesta măsuța o înțepinim la ori care masă cu ajutorul *șorubului* de înțepenit, care e a se băga în canalul cu care-le e prevăzută măsuța *c-b* pre dosul ei. Cu ajutorul *șorubului* putem apoi ușor a-o înțepeni la masă *c*. La capatul *b* e încrestătura măsuței și visavis de acesta ocupă loc lucrătorul.

Cu *sfloderul*, care are diferite construcții facem găurile în decursul lucrării; er *pîle* ne servesc a corege erorile mai însemnate comise în decursul lucrului.

Afara de aceste multe mai sunt încă și altele pentru completarea lucrărilor;

dar aceste sunt de-ajuns pentru începători.

Se vedem acum cum se executa lucrul cu firesul-fir.

Modele de lucrat ne procurăm de regula gata și aceste sau le decopiem pre materialul din care vom a lucra sau, dacă modelul e de atâte ori desenat de câte ori sunt de lipsă deosebitele părți, atunci îl lipim pre material.

Materialul *c*: lemn (grosime 1—7 m m.), metal (grosime $1\frac{1}{2}$ —2 m m.) os (1—2 m m) etc.

De-o-cam dată ne vom ocupa numai cu tăierea în lemn mai târziu vom aminti și celelalte.

(Va urma)

Nițu.

DE ALE POPORULUI.

—o—

Cât ajunge vorba bătrânului!

Poveste —

A fost odată — când? — nu să știe, dar a rămas din bătrâni ca poveste, trecută din gură în gură — a fost un om sărac într-un sat bogat. Sărăcia la rupt la piele, încât într-o bună dimineață își părăsi casa și drăguța de nevastă și plecă în lume să caute sdrumicătură de noroc.

S'a dus... s'a dus săracul și s'a băgat slugă. A servit în lumea mare, pela unul pela altul, vre-o 20 ani, când deodată simți în sinul lui, peros și negru ca pământul, un dor de casă. Și-adusă aminte-de muerea lui frumoasă ca o floare și pe care o

lăsase singura, cu casa toacă, numai cu mâța pe vatră, — de omenii din sat, cu care-și petrecuse primăvara vieții și cari nu'l ajutaseră cu nimic când gema sub sarcina grea a sărăciei. Iși adusă aminte de multe, multe! — Un șir lung de reamintiri, de închipuirii defilau pre dinaintea ochilor minții lui. N'a mai putut răbda, căci pre il ardea focul isbucnit, în inima densului — dorul de casă.

Mă duc! — își dîsă. — Cu trei sute bănci câștigate o semnă iau rostul între omeni. Mioi cumpăra o vacuță cu lapte, la casă!

oi mai crește câte un vițel și cu ajutorul lui *D-Ńeu* dora-doră voi scăpa d'asupra necazurilor.

Își făcu cruce, ca *D-Ńeu* bunul să-l ajute — și plecă, căci gândurile multe nu sunt sănătoșe. Avea de bătut un drum lung, de mai multe poște până la satul lui.

Cu o cămeșă slabă, ne lăută ca pământul, cu obele de dărză încălțat, cu ațe de fuior la opinci, — în spate un duruț cu o aripă trasă peste umer pentru-ca băta de care era atârnată o straiță cu puțină merinde se nu-î treacă prin osă — omul nostru răbucia la drum în amurgul sări, grăbia cătră un sat. De aici până acasă încă mai avea. Noptea întregă nu iar fi fost d'ajuns; deci se abătu la o casă din satul în care intrasă, ca să salăsluiască peste nopte, barēmî până trec ciasurile rele ciasurile în care umblă „batăi crucea.”

Nimerisă omeni buni; — ca romăni! — îl înbiară cu cină și, unul una, altul alta. toți melițau din guri, numai un gârbovit de moș — acaruî cap strălucea ca niaga, căci pēr ca pe broșcă, ședea pe un scămel după sobă desfătându-se în țirăitul crerilor și nu dicea piu.

Hm! Hm, lucrul dracului, își gândi străinul. La bătrânul ăsta e vorba pe galbeni de tot tace. Dela o vreme se otări să întrebe de ce nu vorbește și moșul!

Vorba moșului e scumpă! — răspunsă feciorul bătrânului!

Cât o fi de scumpă? — 100 de bănci! — O sută de bănci?! Domne da ce minune e și asta! O vorbă cu o sută de bănci. Dacă eu un an întreg aș tot troneăni din gură pe atăția bani. De aste n'am mai pomenit, decând sum p elume! Hm! — ce o fi dicând moșu? Cum a vorbi? Domne ferește, o sută de bănci! Așa cugeta străinul în sine și nu mai putea răbda. Trebuia să știe, să audă vorba moșului. În marea lui neliniște dete o sută de bănci din bănișori cei avea, pentru o vorbă d'a bătrânului,

— Audă taică! — omul nostru îți dă 100 de bănci ca săi spun o vorbă.

Moșul inceptu cu un glas regușit ca de găscă, scos parecă din fundul pământului: „Când vei ajunge la vre o apă, nu trece până nu-î vedea pe altul trecând înainte” — și cu atăta gura bătrânului să opri.

Noă asta mia fost bună! O sută am mâncato! Dar — să mai dau una, dora 'mi va spune ceva mai cu noroc; o vorbă știț, care să me potă ajuta mult, mult, sămî aducă sutele îndoit.

— Audă taică! Omul nostru îți mai dă o sută ca săi mai spun o vorbă bună.

— „Mânia de sara s'o lași pe dimineța — și ăr tăcu moșul.

Necăgit, încât îl trecu sudorile. bietul om să căia grozav de cea făcut. Ii părea rău, mai să nebunescă, după atăția bani, bani cei căștigase el cu chin și vai încât numai sufletul lui știe,

— săi arunce în apa, săi lapede acasă, ca de pomana, pe nimic. — Dar mai am o sută, o singură sută ș'am slugit 20 de ani, lucrând ca boul din tôte puterile ș'acum să mă duc acasă numai co sută! Săracă lume! Nuî noroc și pace! N'a, ducăsă și asta că face zimbire în posdunări, nu stă bine, banuî dracu, fuge ca argintul viu, — spuneî moșului căi mai dau o sută dar sămî spun o vorbă mai potrivită!

Audă taică! Omul nostru îți mai dă o sută casăi mai spun o vorbă!

— O vorbă mare, plină de noroc! zise străinul.

„Când vei merge la vre-o nuntă, la prasnice ori la pomana, nici odata nu te veri tu înfrunte ei stăi mai napoi.”

Mulțam moșule! *D-Ńeu* să te trăiască, — și disă omul din gură, ăr inima-l, parcă jur împrejur e implătată cu ace. — Nam noroc, apoi ce să fac! Trăesc tot cu sărăcia ardo focul s'o ardă. Gândeam că mia spune moșul ăsta de vre-o comoră ascunsă dar a luat bani de geaba.

Noptea, ia fost — bietului om — o jiroță lungă, de somn nici vorbă, dar de visat visa și ne adormit. În revărsatul zorilor călătoriuî apucasă drumul încătro îl ducea, dorul.

Pe la amedî ajusă la o apă mare. Vru să trecă însă îi veni în minte zicala moșului: „Când vei ajunge la vreo apă nu trece până nuî vedea pe altul trecând înainte.” Să hotări să dăbăvescă și ca așteptarea să nuî fie cu atăta greumēt se pusă jos și inceptu a să descuța. „Când iacă un călăreț cu nește disagi pe cal, vine în tuga mare de să ridica bușnec după el... „noroc române!”

„Să deee Dumnețeu tot bine!” Da ia mulțamește dacă ai

cu! — Călăreț ca'n palmă, să eufundase în riu și'n urma lui apa se'n vârtea și făcea villori mari. Ișa făcut perul măciucă, la bietul om, de spaimă. Nu ia mai părut reu după suta ce-o dăduse moșului pentru vorbă, căci a fost, vorbă înțeleptă.

„Miam cumpărat vieța cu trei sute de bănci. Dacă nu aveam la inimă dicala bătrânului, acum aș fi mort pe fundul apei, miaș fi stâns dilege și nu miaș mai fi vedut casa și nevasta, Dar vorba bătrânului, vorbă dulce și vorba dulce mult aduce!

— Cum s'ar fi întors sermanul om, să îmbrătoșeze pe moș, săi mulțamescă, sași arete recunoștința, sa-i spună că cuvintele lui sunt darul lui *D-Ńeu*, sunt o comoră grozav de mare și că le va păstra la inimă cu multă, multa grijă. Iusă dorul îl trăgea ca cu pālamaruî cătră casă. Ma-ci iată că iasă la suprafața apei calul, numai cu disagi legați de sea și nota ca un balaur cătră țermure. Omul îl prinde de frâu, îl trage afară și îl face al lui. Caută 'n disagi, când colo ce să veți? — plini de galbeni, S'aruncă călare, privește rotă în jur, o ia la sănătosa de pocneau copitele și mai la vale, pe unde trecu neste care cu bucate trece și el apa și să perde în zarea depărtată.

Era mețul noptii. Vremea în care umblă diihanile spurcate, când draciî au putere să schimonesească pe omeni după plac, — când nu e bine se eși din casă afară și când ură și căd lătra căniț după duhuri ne curate. ăr noi dicem că lătră la stele. Luna plină cu razele sale resfira încâtva spaima întumerecului și omul nostru să apropia în galop cătră casă.

Casa tot cei veche, dar curată gingașe ca un ou. Vorețul și grădina îngrădite cu gard ca la un om harnic; tôte erau în rend, mai bune de cum lăsasă el.

Să duce la ferestă. — Rațele lunei trecu geamuri și să resfrângeau în întreagă casa. Să putea zări ușor că în casă dorm doi. — Cine să fie? — El bine știa ca, când a plecet în străinătate numai muerea singură a rămas căci numai avea nime și acum sunt doi. Nu e lucru bun, — își disă — Nevasta m'a dat uitării și acum trăește cu altul lume albă în casa mea. Stăi afurisito, mă scotorosesc eu de tine, așa miai ținut la credință? Încă în noptea asta am săi mănec dilege! — Și cu gândul rău pe inimă, infuriat ca un tigru să repede la ușă să între. Ho! — își disă — Vorba moșului; — mania de sara so lași pe dimineța. — Iși luă apoi disagi cu galbeni, îi așață lângă ușă și să întinde jos, cu capul pe disagi sorbând în peptuî aerul recoritor de nopte spre ași stîmpera mania.

Lucăfarul dimineți răsarisă și ceriuî inceptu a se'n roși din spre răsărit. În casă să audă o mișcare, o suflare întinsă somnuroasă și vorbe mai mult șoptitoare pentru ca să nu să conturbe liniștea tăcută a noptii. Un cărțait ușor de ușă se audă și omul sare oblu în picioare, stringe pumni, gata a sfărma cu ei, a frange gâtul necredincioșei neveste. Tremurând dupa resbunare sta înaintea ușei tindi și aștepta momentul în care sași verse focul cei spargea inima.

Ușă să crepă. și muerea lui, în spăcel și pole albe ca giolgiul, apăru în prag. Vai demine! Cinei aici?!

Ecă cinei blăstēmato, nici vrei să mă cunoști, nu știț că am fost soțul teu?!

Au Domne! Tu ești bărbate dragă! și să aruncă în brațele lui ca în ghiarele leului, ca în paradisul pierdut. — Tu nu știț bărbate că avem fecior de 'nsurat? Ioane, ioane! ăca a venit tatăl tēu!

Un voinic ca de 20 ani alergă afară strigând undei, tată!

Omul își adusă aminte că, când plecasă în străintate muerea ia rămas împovorată; deci tot ce vede e numai adevēr. Iși îmbrătoșeză cu foc soția, ficiorul. — nește sărutări ploșcaite, și șiroe de lacrimi de bucurie își croiră alviă pe fețele lor. Stele priveau cu blândetă și duioșie la aceste trei ființe, cum trec pe porta fericirei.

Din baniț cei avea, zidi o biserică mare și frumoasă ca o mănăstire, cum nu mai era în tot arietul acela. Făcu casă ca o căsarmă, își însură feciorul și acum era boer și chinez în satul lui. Când mergea la vre-o nuntă, prasnice și la ori ce petrecere, nici odată nu să imbuldia ca să fie cel dintăi și chiar pentru asta a fost celmaî onorat. Toți îi ofereau locu de frunte și năr fi ședut altul acolo pentru tōtă lumea.

Cele trei sfaturi a le moșului le a păstrat cu mare grijă și respect și ia mers bine. Cât ajunge vorba bătrânului!

Pētruț.

Cronica.

Cât cântăresc Reginele? Un ziar amator de curiozități publică greutatea suveranelor diferitelor state europene. Fosta Regină-mamă a Italiei, Margareta, este cea mai grea dintre princesele încoronate: dînsa are 80 kilograme; cea mai ușoară era defuncta împărăteasă a Austriei: avînd numai 50 kilograme. Răposata Victoria a Angliei trăgea 78 kilograme; Suverana Germaniei 62, a Spaniei 68, a Rusiei 59 și așa mai departe. Noua regină a Holandei nu e cuprinsă în statistică.

Caritatea. La administrațiunea averilor bisericesti din Șoimuș au mai încurs pentru fondul „Caritatea”, următoarele sume:

Dela Luca Ion I. Mich. din Șoimuș . . .	Cor.	—20
„ Ioan Baciuc preot în Șoimuș . . .	„	25.—
„ Domnița Someșan, Dumitrița . . .	„	—20
„ Paraschiva Ursa, Șoimuș . . .	„	—20
„ Dumitru Macrea Budacul român . . .	„	—30
„ Ioan Ursa Șoimuș . . .	„	2.—
„ Ioan M. Baciuc . . .	„	1.—
„ Georgiu Stierl notariu cerc. Dumitrița „	„	4.—
„ Ioan Bărsan preot în Ruscioriu . . .	„	1.—
Suma „		33.90

Aducând mulțămită celor ce a contribuit cu obolul lor rugăm pre toți cei ce se interesează și le zace la inimă sortea poporului nostru, să binevoiască a contribui cât de cu puțin pentru acest scop salutar. Din sumele încursă la fondul „Caritatea” în fie care an în Dumineca înainte de postul Săntei-mării se vor distribui:

- 50% fondului de ajutorare.
- 20% ajutoriu bisericilor mai sêrace.
- 20% „ școalelor mai sêrace.
- 2% „ bisericeii din Șoimuș.
- 2% „ școalei din Șoimuș.
- 1% fondului caselor parohiale din Șoimuș.
- 5% spese și remunerațiunii de Administrație.

(Va urma)

Vasile Baciuc,
curator prim bisericesc.

Rectificare.

Atât în logograf cât și în șarada publicată în nr. 2. s'a strecurat câte o greșală de tipar.

Greșala din logograf, e că în loc de „Munți în Asia” s'a tipărit „Uniți în apă” ăr cea din șaradă, în strofa ultimă, șirul 3, în loc de „se” și „vestită” s'a tipărit „s'o” respective „veselă.”

Gâcitură

de L. Ganca.

Cinci litere dau un nume
Doce silabe 'l compune,
Cea dintâiu e un pronume
Cărea 'n multariu se propune,
Er a doua e o plântă
Sucul căreia ne'ncântă,
Numele e femeesc
Și eu astfel mă numesc.

Deslegări de gâcitură.

Deslegarea gâciturii din nr. 1 de T. Bogdan.

Am mai primit deslegări bune de la dîmnele și d-șorele: Victoria Vicaș n. Pop, Hidig; Leontina Pop, Lopadea; precum și dela domni: Moș Ioan Popa Barna, B.-S.-Miclăuș, Ioan Dumitrescu Darocz; Marcu Boldovina, Panciova.

Deslegarea Șaradei de Alexandru Țințariu, din nr. 2.

Romana
Roman
Roma.

A deslegato bine dîmnele și d-șorele: Elena Costescu, Iași; M. Negrean, București; precum și domnul: Teodor Adace, inv. în Monor.

Deslegarea Logografului, de Alexandru Țințariu, din nr. 2.

1. Hera
2. Oxigen
3. RațiU
4. EdingurG
5. AngliA
6. CarybdiS
7. LablachE
8. ObaD
9. SaturN
10. CongO
11. AmoR
12. CalabriA
13. RoB
14. Iablanol
15. ShakespearE
16. IupiteR
17. AraD
18. Napoleon
19. UraniA

Inițialele cetite de sus în jos dau: „Horea Cloșca Crișianu”. Finalele cetite de jos în sus dau „Andrei baron de Șaguna.”

A deslegato bine dîmnele și d-șorele: Elena Costescu, Iași; M. Negrean, București. Apoi domni: Marcu Boldovina Panciova; Petru Tur, Budinez.

Ilustrațiunile nîstre.

La tunsul oilor. Ilustrațiunea noastră de pe pag. 27 ne înfățișază curtea unui mare oier din sudul Transilvanei, pe timpul tunsului oilor, acărui bună stare materială se cunoște nu numai după mărimea turmei lui ci și de pe frumoasa sa locuință pe lângă carea trecând străinul nu pôte se nu recunosca că și între români sunt omenî harnici.

Ore ce gîndește ea? (Ilustr. de pe pag. 28) Stă cu cartea deschisă în carte se vede o poesioră de alui Bolintinian, de următoriu cuprins.

Cât va viețui amorul
Dragul meu nu pot a sci,
Care ți lua-va șborul,
Nu pot încă a găci;
Dar va ținea o bădiță,
Până ce vei termina
Fir cu fir a mea costiță
Aurita a sâruta.

Ea cetește acesta poesie apoi își rădica ochi gînditoare. Cine a ști se ne spună ore ce gîndește ea?

POSTA * * *

* * * REDACȚIUNEI.

D-lui Ioan Mărginean contabil în Fofeldea. Am primit atât prețul abonamentului cât și cele trimese: Ve mulțămim.

D-lui Constantin Voroanca preot în Novoselița Bucovina. Ce-ați cerut ve-am trimis din nou.

D-lui A. T. în P. Cea ce ne promiți a trimite primim bucuroși și la timpul seu îi vom face loc acum avem cam mult material aglomerat, de aceea am întârziat și cu celalalte. *Cele ce ne-ați trimis le-am primit și se vor publica.*

D-lui „Gado” Regret că nu pot a ve primi oferta sum prea cuprins de alte afaceri.

D-lui Octavian Popp inv. dirigent în Vad, adresa cerută e acesta: D-lui Petru Turc în Budinez u. p. Nagy-Toplovecz Temes. m.

D-lui B. O. C. Poesiile „Te duci iubită” „Erna” și „Cătră ea” nu le putem publica, trimitene ceva legende sau anecdote populare.

D-lui I. Anghel Cămpenul. Calindare nu am tipărit în anul acesta.

La mai mulți. Nu putem se ve dăm Revista Ilustrată pe așteptare și nici nu pretindeți așa ceva de la noi cari încă luptăm cu multe neajunsuri.